

Geneza i ewolucja idei Sympozjum „Pływanie i Nauka”

Międzynarodowe sympozjum „Pływanie i nauka” jest wynikiem ewolucji idei integracji środowiska naukowego z trenerami i nauczycielami pływania, która narodziła się w latach 70-tych w Zakładzie Pływania Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, kierowanym wówczas przez prof. Bogdana Czabańskiego. Zainicjowane w owym czasie pływackie konferencje naukowo-metodyczne promowały i wprowadzały w życie koncepcje i pomysły, spośród których niejedne są przywoływane do dnia dzisiejszego.

Ściśle biorąc, geneza powstania Sympozjum „Pływanie i Nauka” sięga lat 90. ubiegłego wieku, kiedy to Katedra i Zakład Pływania wraz z Katedrą Lekkoatletyki podjęły się organizowania cyklicznej Konferencji Naukowo-Metodycznej „Sport Pływacki i Lekkoatletyczny w Szkole”. Pierwsza taka konferencja odbyła się w 1990 roku w Srebrnej Górze.

Po kilkunastu latach wspólnych spotkań środowiska pływackiego i lekkoatletycznego, które bez wątpienia wniosły wiele cennej wiedzy do edukacji fizycznej, prof. Krystyna Zatoń Kierownik Katedry Pływania Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, wysunęła pomysł zorganizowania międzynarodowego forum trenerów i teoretyków pływania, które znajdzie trwałe miejsce na europejskiej mapie nauk o sporcie. Nowa jakość takiej konferencji miała polegać na zaproszeniu do udziału w niej uczonych z zagranicy, prezentując własne, inne spojrzenie na różne aspekty szeroko pojętej aktywności ruchowej w środowisku wodnym.

Ważną decyzją organizatorów z Zakładu Pływania Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu było ustalenie cyklicznej formy spotkań, odbywającej się, co dwa lata we Wrocławiu - stolicy Dolnego Śląska. Zawężono też zakres tematyczny konferencji.

Konferencja w nowej postaci, korzystająca z dorobku metodycznego z przeszłości, odbyła się w 2002 roku i nosiła tytuł I Konferencja Naukowo-Metodyczna „Czynniki determinujące efektywność treningu pływackiego i procesu uczenia się i nauczania pływania”. Ten obszerny temat rozpatrywano z punktu widzenia dydaktyki, psychologii, fizjologii, biochemii oraz pokrewnych dziedzin wiedzy. Zaprezentowano wówczas 35 prac i wysłuchano wykładów wybitnych specjalistów, wśród nich także prof. Bogdana Czabańskiego, który przedstawił pracę „Nauczanie bezpośrednio, podające i poszukujące w procesach doskonalenia sprawności pływackiej”. Jego koncepcje niewątpliwie wywarły poważny wpływ na proces uczenia się motorycznego.

W 2004 roku na II Międzynarodowe Sympozjum „Czynniki determinujące efektywność treningu pływackiego i procesu uczenia się i nauczania pływania”, podnosząc znacząco jego rangę, przybyli liczni goście z zagranicy, m. in.: prof. Patrick Pelayo z Francuskiego Uniwersytetu w Lille, prof. Veronique Colman i prof. Urlik Persyn z Belgijskiego Katolickiego Uniwersytetu w Leuven oraz Bodo Ungerechts z Niemieckiego Uniwersytetu w Bielefeld. W sumie zaprezentowano 35 prac, a honorowy patronat nad Sympozjum przejęła Światowa Komisja Nauk o Sporcie Międzynarodowej Rady Nauk o Sporcie i Wychowaniu Fizycznym (ICSSPE), którą reprezentował jej wiceprzewodniczący prof. Tadeusz Bober. Sympozjum to dało możliwość szerokiej wymiany doświadczeń badawczych oraz debaty nad nowymi trendami, stanowiło także impuls dla nowych projektów badawczych w obszarze szeroko pojętego pływania. Kończącym akcentem sympozjum było wyróżnienie przez Komitet Naukowy prac dwojga młodych naukowców: Małgorzaty Habiery z AWF w Poznaniu oraz Barta Soonsa z Katolickiego Uniwersytetu w Leuven w Belgii.

Fot. 1. Uczestnicy II edycji Sympozjum, rok 2004. Od lewej: prof. Jurgen Klauck z żoną, prof. Bodo Ungerechts z żoną, prof. Francois Huot-Marchant, prof. Veronique Colman.

Każda kolejna edycja Sympozjum podnosiła jego rangę, o czym świadczyła nie tylko rosnąca liczba uczestników, coraz szersze spektrum podejmowanej problematyki, ale także udział ekspertów o międzynarodowej renomie.

W 2006 roku na III Międzynarodowym Sympozjum „Czynniki warunkujące efektywność treningu pływackiego oraz procesu uczenia się i nauczania pływania” wystąpili przedstawiciele wszystkich akademickich uczelni wychowania fizycznego w kraju, a także wybitni naukowcy z zagranicy: prof. Patrick Pelayo z Francuskiego Uniwersytetu w Lille, prof. Peter Weinberg z Uniwersytetu w Hamburgu, prof. Bodo Ungerechts z Uniwersytetu w Kassel, jak również z Polski na czele z prof. Tadeuszem Boberem z Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu i prof. Andrzejem Witem z warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego. Gośćmi specjalnymi byli trenerzy kadry narodowej pływaków - Paweł Słomiński i Piotr Generalczyk. Wystąpienia uczestników Sympozjum (47) podzielono na tematyczne sesje plenarne dotyczące biomechaniki, fizjologii, kinezylogii pływania, dydaktyki pływania, treningu pływackiego i rekreacyjnych form zajęć w wodzie. Zaprezentowano także prace z zakresu biochemii, teorii treningu pływackiego, pływania synchronicznego, pływania niemowląt i osób niepełnosprawnych. Podczas tej konferencji największe zainteresowanie wywołały prezentacje Petera Weinberga, „Ruch a pływanie”, Krystyny i Marka Zatoniów „Związki różnych treningów z ekonomizacją wysiłku w pływaniu” oraz Pawła Słomińskiego „Kierowanie treningiem pływaków na wysokim poziomie sportowym w dwóch cyklach rocznych na przykładzie programu szkolenia Otylii Jędrzejczak”. Prezentacja trenera kadry polskich pływaków, twórcy sukcesów Otylii Jędrzejczak, była wymownym świadectwem, że wcielenie w życie postulatów tworzenia pomostów między teorią i praktyką sportu pływackiego jest realne i przynosi korzyści. Przykłady zawodników kadry narodowej były doskonałym wzorem dla licznej grupy uczestniczących w Sympozjum nauczycieli i trenerów pracujących na niższych szczeblach szkolenia pływackiego. Podobnie należy ocenić dydaktyczny aspekt wystąpienia Bodo Ungerechtsa „Nowa metoda nauczania czterech technik pływania sportowego oparta na funkcjonalnej analizie ruchu, traktującej wodę jako partnera dialogu”, które - uzupełnione praktycznym pokazem na pływalni - uwiarygodniło hydrodynamiczne aspekty skutecznego przemieszczania się w wodzie. Sukces organizacyjny i wysoki poziom naukowy III Sympozjum to były bardzo dobre prognozy dla rozwoju idei organizowania forum wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu nauk o pływaniu. Sukces organizacyjny i wysoki poziom naukowy III Sympozjum „Czynniki warunkujące efektywność treningu pływackiego oraz procesu uczenia się i nauczania pływania” to jak najlepsze prognozy dla rozwoju idei organizowania forum wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu

nauk o pływaniu. Zgłoszone prace które otrzymały pozytywne recenzje, zostały opublikowane w pierwszej edycji monografii „Science in Swimming I”. Naukowa monografia Science in Swimming, była nowym pomysłem dokumentowania wyników badań, które prezentowali uczestnicy sympozjum.

Fot. 2. Uczestnicy III Sympozjum, 2006 rok.

W maju 2008 roku, już pod nową nazwą - IV Międzynarodowe Sympozjum Pływackie „Pływanie i Nauka” zgromadziło rekordową liczbę 90 uczestników z różnych państw, m. in. z Czech, Francji, Grecji, Iranu, Niemiec i Słowenii. Wystąpienia podzielono na pięć sesji tematycznych dotyczących edukacji pływackiej, etapów treningu pływackiego, sportów wodnych, historii pływania, techniki pływania i czynników zewnętrznych wspomagających trening pływacki. Sesje rozpoczynały się wykładami zaproszonych gości w osobach: prof. Patricka Pelayo z Francuskiego Uniwersytetu w Lille, prof. Marka Zatonia z Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, prof. Lecha Witkowskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i prof. Petera Weinberga z Uniwersytetu w Hamburgu. Wszyscy zaproszeni goście mieli poważny udział w rozwoju nauki i budowania

międzynarodowej pozycji Sympozjum. Zgłoszone prace, opublikowano w drugiej edycji monografii „Science in Swimming II”.

Fot. 3. Przewodnicząca Komitetu Naukowego Sympozjów prof. Krystyna Zatoń - otwiera IV jego edycję, 2008 rok.

Piąte odbywające się w 2010 roku międzynarodowe spotkanie badaczy i trenerów poświęcone naukowemu aspektowi pływania można było nazwać jubileuszowym. Jego głównym celem była dyskusja nad wynikami najnowszych badań naukowych, prezentacja nowych projektów badawczych w obszarze pływania, które stwarzałyby możliwość współpracy specjalistów z różnych państw. Tym razem także studenci mieli okazję, by podjąć dyskusję z autorytetami w dziedzinie aktywności ruchowej w środowisku wodnym. Na zaproszenie organizatora pozytywnie odpowiedzieli prof. Patrick Pelayo z Francuskiego Uniwersytetu w Lille, prof. Marek Zatoń z Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, prof. Romuald Olszański z Wojskowego Instytutu Medycznego w Gdyni, prof. Marek Woźniewski z Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Tematy wystąpień gości dotyczyły nauczania pływania i treningu pływackiego, pedagogicznych aspektów nauczania techniki sportowej, nurkowania głębinowego, zdrowia, rehabilitacji i rekreacji ruchowej w środowisku wodnym. Przesłane naukowe prace, po pozytywnych recenzjach, zostały opublikowane w monografii „Science in Swimming III”.

Kolejne Sympozjum „Pływanie i Nauka” odbyło się we Wrocławiu w 2012 roku. Przedsięwzięcie, zrealizowano pod honorowym patronatem JM Rektora Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu prof. dr. hab. Juliusza Migasiewicza i Marszałka Województwa Dolnośląskiego Rafała Jurkowlāna. W czasie uroczystej ceremonii otwarcia sympozjum wręczono medale 50 - lecia WOPR. Odznaczenia otrzymali: JM Rektor AWF prof. dr. hab. Juliusz Migasiewicz, Dyrektor Instytutu Turystyki i Rekreacji prof. dr. hab. Krystyna Zatoń, Dyrektor Studiów Doktoranckich prof. dr. hab. Tadeusz Koszczyc, Kierownik Katedry Rekreacji dr. hab. Wojciech Wiesner - prof. AWF, Kierownik Zespołu Ratownictwa Wodnego i Sportu dr. Mirosław Fiłon. Na sympozjum gościło już coraz liczniejsze grono przedstawicieli nauki z zagranicy m.in.: dr. Jan Prins (Hawajski Uniwersytet w Manoa, USA), prof. Robert Keig Stallman (Uniwersytet Nauk o Sporcie w Oslo, Norwegia), prof. Patrick Pelayo (Uniwersytet w Lille, Francja), dr. Tiago M. Barbosa (Politechnika w Bragança, Portugalia).

Nowym akcentem podczas sympozjum było seminarium połączone z workshop'em dr. Jana Prins'a, które dotyczyło praktycznych zastosowań aquaterapii. Spotkanie to, zostało zorganizowane przy współpracy z Dziekanem Wydziału Fizjoterapii prof. dr. hab. Markiem Woźniewskim. Całe wydarzenie można było śledzić w systemie on-line w dowolnym miejscu na świecie. Transmisję na żywo w Internecie zapewniło Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe w ramach Projektu Platforma Obsługi Nauki PLATON przy współpracy z Telewizją Studencką Politechniki Wrocławskiej Styk. Ten rodzaj dystrybucji sympozjum znacznie poszerzył grupę odbiorców, głównie o międzynarodowe federacje i środowiska pływackie z całego Świata. Uczestnicy mieli także kolejną możliwość opublikowania swoich wyników badań w naukowej monografii „Science in Swimming IV”.

Fot. 4. Uczestnicy VI Sympozjum, 2012 rok.

W dniach 29-30 maja 2014 r. zorganizowano VII Międzynarodowe Sympozjum „Science and Swimming”. Sympozjum zorganizowano pod honorowym patronatem JM Rektora Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu prof. dr. hab. Juliusza Migasiewicza, Prorektora do Spraw Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr. hab. Zofii Ignasiak oraz Marszałka Województwa Dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego. W sympozjum uczestniczyli liczni, wybitni rodzimi przedstawiciele nauki, a także goście z zagranicy m.in.: Prof. Patrick Pelayo (Uniwersytet w Lille, Francja), prof. Józef Lipiec (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), prof. Ewa Dybińska (Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie), prof. Andrzej Pawłucki (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu), dr Mário Costa (Politechnika w Guarda, Portugalia), dr Nuno Garrido (Uniwersytet Trás-os-Montes i Alto Douro, Portugalia), dr Susana Soares (Uniwersytet w Porto, Portugalia). Wygłoszone prace opublikowano w monografii „Science in Swimming V”.

Fot. 5. Oficjalne otwarcie VII Sympozjum, Przewodnicząca Komitetu Naukowego Sympozjów prof. Krystyna Zatoń oraz Jego Magnificencja Rektor Prof. dr hab. Juliusz Migasiewicz, 2014 rok.

VIII Międzynarodowe Sympozjum „Science and Swimming” odbyło się w dniach 19-20 maja 2016r. Tą edycję honorowym patronatem objęli JM Rektor Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu prof. dr. hab. Juliusz Migasiewicz, Prorektora do Spraw Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr hab. Zofia Ignasiak, Prorektora do Spraw Studenckich i Sportu Akademickiego dr hab. Andrzej Rokit, prof. AWF Wrocław oraz Marszałek Województwa Dolnośląskiego Cezary Przybylski.

Sympozjum zgromadziło wielu wybitnych przedstawicieli nauki, wśród nich gości z kraju i z zagranicy w osobach: prof. Jan Prins (Hawajski Uniwersytet w Manoa, USA), prof. Ricardo J. Fernandes (Uniwersytet w Porto, Portugalia), prof. Robert Keig Stallman (Uniwersytet Nauk o Sporcie w Oslo, Norwegia), prof. Nuno Garrido (Uniwersytet Trás-os-Montes i Alto Douro, Portugalia). Interdyscyplinarny kontekst tematyczny Sympozjum połączył biologiczne, biomechaniczne i humanistyczne aspekty wychowania fizycznego, rehabilitacji, sportu i rekreacji w środowisku wodnym. Znalazły w nim również miejsce dyscypliny włączone w program 10 Światowych Igrzysk Sportowych The World Games 2017. Program Sympozjum wzbogacony został o panel warsztatowy w którym

zaprezentowany został system SwimLead - wykorzystanie nowoczesnych technologii w treningu pływackim oraz prezentacja dyscypliny Kayak polo. Artykuły, zgłoszone do redakcji naukowej monografii „Science in Swimming”, zostały opublikowane w kolejnej VI jej edycji.

Fot. 6. Wspólne zdjęcie uczestników VIII Sympozjum, 2016 rok.

Sympozjum „Pływanie i Nauka” – poprzez ewolucję swojej formy i programu – należy dziś do nielicznych spotkań naukowców i praktyków w Europie i na Świecie, umożliwiając pozyskiwanie i wymianę aktualnej wiedzy z zakresu szeroko pojętej aktywności ruchowej w środowisku wodnym oraz dzielenie się doświadczeniami. Tę cenną inicjatywę, zapoczątkowaną w latach 70-tych w Katedrze Pływania Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu kontynuuje się do dziś.

Tekst pochodzi z artykułu: *Zatoń K. Geneza i ewolucja idei: V Sympozjum Pływanie i Nauka. Wrocław, 6-7 maja 2010 r. Sport Wyczynowy. 2010, 48, 2, 161-165.*